

ЦЕНА:

За Србију на годину	6 динара
на пола године	3 "
За стране земље на годину	9 "

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ
И
АДМИНИСТРАЦИЈА
ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Џејмсу Белу председнику општине Глазговске и г.
Џејмсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења
Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

(23)

X

ОПШТИНСКЕ ПИЈАЦЕ

Старе и нове пијаци. — Њихова подела и распоред. — Пор-
цбарска и живинска пијаца. — Сточна пијаца. — Месарска
и рибарска пијаца. — Општинска кланица.

Општинске пијаци биле су некада, као у средњем веку, много важнија тржишта, него ли што су у овом, нашем добу слободне трговине и неограничене утакмице. Тада су оне биле и под непосредним и строгим надзором општинских одбора, који су контролисали све што се и куповало и продавало на њима. Наравно, да је то било врло тешко; али је, поред саме и главне околности, што су пијаци и пијачне таксе давале општини велика прихода, било и многих других разлога за оваку уредбу. Пре свега, у то време владали су у нас други појмови и погледи политичко-економски. И општина се само равнала према њима, кад је бригу водила и о храни и о пићу па и о цени намирница варошких. Све је то подпадало тада под извесну таксу и регулу, и онда се само природно порађало питање: како да се најлакше тај рад одржи, и та контрола изведе? Пошто је то још у практици значило: и улазак општинске власти у оцену квалитета, вредности и здравствености, пијачне робе, то се може замислити (нама је данас тешко доиста и замислити) колико је и посла и главобоље задавао овај пијачни надзор дотичним одборницима општинским. Не може, дакле, бити никакво чудо, ако се брзо и одавно дошло на мисао: да се све намирнице животне, све што свет једе и пије, на извесно и одређено место доноси, и куповној, као и продајној, контроли надлежне власти подвргне. Отуда имамо на пример у шеснајестом и у седамнајестом веку, свуда па и у нашем Глазгоу, она многобројна средишта пијачна, која су тек у извесне дане, па и у извесне часове смела бити отворена и предата јавном промету и обртју. Нека од ових била су на отвореним улицама, и под ведрим небом; друга су била по шортама црквеним; а трећа, као на пример брашнарске пијаци, била су под кровом, и имале су нарочите зграде. Право место ових разних пијаца није увек

било лако наћи, а оне, и *уличне*, сељене су још и сваки час, тамо и онамо, према нахођењу и угодности општинске власти, или и дотичних муштерија. Ну, пошто би излишно било улазити у опширну историју ових старих пијаца и пијачних уредаба наших, из прошлих векова, то ћемо одмах прећи на почетак садањег (деветнајестог) а имено, на место које је пијачно питање нашло у *полицијском* закону од године 1800. Дакле, тачка 82 тога закона, која о томе говори, овако гласи:

„Пошто је општина те вароши, имајући у виду угодност становништва јој, подигла и велике и згодне *пијаци* за продају брашна и кукуруза, разнога меса и рибе, кромпира и зелени сваке врсте, као и за све друге потребе и намирнице дотичнога становништва, и пошто су ту потрошене велике суме око откупа потребних плацева и зидања потребних зграда; пошто је у месту подигнута и једна велика и угодна *кланица* за клање стоке — а недавно ограђено и калдрисано извесно земљиште које има да послужи за пијацу *живе* стоке, и тиме учини крај незгодноме продавању стоке по самим улицама варошким — то се овим узаконјава: да ће од сада и у будуће бити и у власти и у дужности дотичне општине, њенога Суда и њенога Одбора, да, како кад и где нађу за добро, заведу ред, донесу правила, и утврде уредбе, по којима ће се боље регулисати питање о пијацама, кланицама и свима јавним тржиштима те вароши. Даље, та ће општина, у лицу свога Суда и Одбора, бити власна и дужна, да правилно реши питање о пијачним *таксама*, и да одреди начин њиховога наплаћивања, како у самој вароши тако и на тржиштима у њеној околини; па ће се тако исто постарати за добар распоред варошких *кланица* — задржавајући себи опште право, да према потреби и јавној користи мења, допуњује, или и са свим укида, поједине уредбе и наредбе своје.“ Најзад је овај закон дао право општини — Суду и Одбору — да може, на живу стоку која се на пијацу за продају догони, наплаћивати ову таксу: на свакога вола, краву, или бика, *један пен* (десет пара динарских) на *двадесет* оваца, или коза, *три пена*; на сваку свињу, крмачу или вепра, по *један пен*; на *двадесет* јагањаца *два пена*; и на свако теле по *пола пена* (пет пара динарских). Продаја стоке по улицама у радне дане са свим је забрањена, али је допуштена у дане местних *вашара* сточних, којих има три пут у години.

Општинске пијаци града Глазгоа постоје по сили старинских повластица, као и по сили обичаја и предања од најмање *седам столећа*. Модерно законодавство само је признало, продужило и освештало, њихов опстанак и њихов даљи разнотај. И тако, ми данас имамо у Глазгоу неколико великих пијаца, од којих извесне постоје и живе само за то, што су *старинске*, што су *општинске* од памтивека, што су т.ј. наследнице у правој линији својих древних претходница. Са половином овога (деветнајеста) века нестало је у нас свако општинско таксирање насушнога хлеба, па и свако општинско одређивање *цене* томе лебу — јер су тада укинуте све дотадање „*трошарине*“ и „*ђумручине*“ на ову животну намирницу. Општина и даље води надзор, и врши умесну контролу над продајом и клањем *стоке*, која ће се као месо јести. У мањој мери контролише она и пијацу свеже *рибе*, кратковечног воћа и пролазне *зелени*. Али је тешко погодити, за што је стављено Одбору општинском у надлежност, контролисање трговине са *исима*, *зечевима*, *голубовима* и *тицама* *капаринкама*, као и шта ће Председништву, Суду и Одбору, општинском брига и главобоља са варошким *телалницима*?

Како му драго, глазговска општина има данас под својом руком, и у својој власти, ове три главне пијаци: *пијацу зелени*, *воћа* и *поврћа*, *пијацу ивичију* и *исећу*, и *телалницу*. Све су оне под кровом, на извесним местима у вароши, и над свима њима, поред чисто *иличне* контроле, лебди *комисија* општинског одбора. За њима, а под непосредном влашћу, тако званих, *ијачних комесара* одборских, долазе остале пијаци варошке, као *сточна ијача*, *месарска ијача*, *рибарска ијача* и све глазговске *кланице*. Једна особена комисија и контрола води рачуна над *стоком* која се са *стране*, (као Канаде и Уједињених Америчких Држава), у наше пристаниште доноси.

Пијаца зелени (воћа и поврћа) зове се код нас у Глазгоу још и „*Базар*“, и јесте модерна наследница *старе* пијаци *зелени* из осамнајестог века. *Данас*, она заузима један дугачак плац у вароши са четири лица. На југоисточном углу исте налази се *здане Главне Полиције*, а, подигнуто на гвозденим стубовима, и наше *Општинско Здане*. Пијаца је ова подигнута још у години 1817 под надзором Др. Џејмса Клејланда, и покрила је плац који је одбор општински још 1696 године одредио и завештао као место за варошки *парк*. Према првобитном плану пијачна зграда имала је захватати плац од 2377 квадратних јарда;

али се временом показала потреба за њено проширење и дограђивање; и тако сад та наша пијаца или „базар“ покрива земљиште од 7879 квадратних јарда. Зграда је подељена у 58 партија дућанских, а коштала је заједно с плацем, 60,000 фуната стерлинга, или милијун и по динара у злату.

У последње време, и послови и закупништво ове пијаце јако су се изменили; а обрт њен узео је огромне размере. Оно, већ, ни у првим данима својима, нису тезге ове пијаце биле ограничене на пиљаре воћа и зелени. Ту су се одмах настели били и градинари, и брашнари, и јајари и живинари, и продавци *сира* и *дивљачи*, па чак и „антиквари“, или *књижари* који су трговали са књигама из друге руке. Најзад, ту су у почетку били нашли места и дућаније са *дечијим играчкама*, па чак и нека врста ситничара које би назвали „сваштарима“! Факт и околност, да се сва велика трговина у дневним намирницама и земаљским производима сабила и начичкала око овога пијачнога центра, показује и колики је утицај имао и има овај централни трг наше вароши на сав дотични крај. Али је она „сваштарска“ трговина у последње време са те пијаце са свим уклоњена; и само је још пијаца, за *сиреве*, али и она у засебноме одељењу, остала под истим кровом — са воћем и поврћем.

Даље, ма да је ова пијаца, од постанка свога па до данас, просторно *утроштрочена*, опет она није порасла у сразмери градскога становништва; док је међу тим и несравњиво изостала иза одговарајућег раста *поврћарске, воћарске и цвећарске* трговине. Ми од тада имамо и једну са свим нову трговину, која је узела и огромне размере, и која је, сваком сезоном, и богатија у разноврсности своје робе. Јер, у години 1817, на пример, наш је Глазго искључно зависио од *околних* му воћњака и баштована. Обична зелен и ситно воће добивано је из оближњих и малих градина, док су крушке и јабуке биле, скоро, једине воћке које су за пијачну продају гајене. Пиљари су тада били врло ситни трговци; воће није ни било никаква озбиљна роба трговачка; а мучно да је тада у целога Глазгоу ико икоме продао, или ико и од кога купио, један једити *цвет*. Али, од кад парна пловидба у великоме доведе наш Глазго у непосредни додир са целим прекоморским светом, од кад се и бољи путеви и нове железнице изградиле и усавршиле, — од тада наступи чудесна промена: и у навикама и у укусу светском, и у трговачкоме промету и обрту. Ми смо, Енглези, постали сад читав *воћарски* народ, свакако народ који силно воће једе, а то смо постали извесно за то, што је и воће постало приступније и за потрошњу прикладније. На данашњу трпезу нашу долазе, али не само красни плодови жарког Екватора, него и богате воћке из најудаљенијих крајева света — као на пример, дивне *јабуке* из далеке нам *Тасманије* аустралске. Нити *разноврсност* баштованске зелени данас изостаје иза све веће *тражње*. На против, мучно да има питомице биљке на земљи, а укусне воћке на грани, коју добре муштерије неће наћи на овој нашој глазговској пијаци. И та и таква трговина са *иностранством* имала је свога *циновскога* дејства и на наше *домаће* воћарство и баштованство. Тако, на пример, вићете данас наћи огромна *поља* иза вароши засађена воћком и зеленом, док се све до скорога све то добијало из баштице око

кућице. Чак се на *хектаре* нижу *баште* *стаклене*, које се успешно паште, да вам у сред зиме даду летњу *воћку*, као год и летње цвеће.

Не може, дакле, бити никакво чудо, ако се, и онако већ проширена, пијаца наша показује данас мала и тескобна. У истини, довољно је десити се на њој у извесне *јутарње* часове, па да се, готово, и *страда* од навале и галаме светске. А та је опет невоља довела и до једног новог добра: *отворила* одмах у непосредној близини пијачној *масу* огромних радња воћарских и пиљарских, које корисно одвлаче себи добар део оне иначе несавладне гомиле.

Рекосмо већ, мало пре, да се и размери пијачнога обрта са временом много изменили. Тако, на пример, још на њој има доста *ситничара*; али они стално опадају и крупним закупцима, и *велико-обртницима* места уступају. Па, како је и међу овим великозакупцима пијачних места настала силна утакмица, то се није само њихов број свео на скоро монополеску цифру од *двајестак* јаким лицитаната, него је, у току последњих десет година, порастао дотичан *приход* општински од 2000 фуната стерлинга на *преко* 3300 фуната стерлинга. За сама се места пијачна плаћа кирија *месечно*, и то у *напред*; али је Одбор општински задржао себи право, да, кад год хоће, да може да замени кирију — *таксом* на дотичну робу пијачну.

(Наставиће се)

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

9. априла 1902 г.

Председавао председник општине београдске г. Милован Р. Маринковић. Од одборника били: г. г. Ђ. Соколовић, Бока Тошић, Ж. М. Перић, Милутин Степановић А. Н. Кремановић, Богоје Јовановић, Мих. Вобић, Стојан Пајкић, Лазар М. Матић, Васа Николић, Урош Благојевић, Борђе Н. Петровић, Младен Николић, Др. Радовановић, Љ. Христић, Петар Новаковић, М. Штрбић, Р. Драговић, Милош Валожич, М. Ј. Вожић, Тома Цинцар-Јанковић, Коста Д. Главинић и М. О. Петровић.

Деловој, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане 2. априла т. г. и примљен без измене.

II

Председник извештава одбор, да у данашњу седницу нису могли доћи одборници г. г. Вучко К. Ђорђевић, због слабости у породици, Тодор Михаиловић и Пера Ђорђевић због тога што су заузети послом у сенату и Димитрије Миленковић, Димитрије Тадић и Милан Капетановић због тога што су заузети хитним приватним својим послом.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ово саопштење председника општине, извинивши изостанке напред именоване г. г. одборника.

III

Одборник г. Љуба Н. Христић наводи, да су општински органи прошлога празника наплаћивали таксу за седење на клупама у парку Калимегданском. Пита председништво: како је то могло бити, кад се нигде у свету иста такса на клупе не наплаћује, већ само за седење на столицама.

Председник изјављује да се поменута такса не наплаћује на клупе, али да је тога дана то морало бити с тога, што су столице које су у кругу парка калимегданског биле, морале да се повуку услед тога, што су биле рђаво офарбане и заменити клупама на које је такса тога дана наплаћивана.

Пошто су столице по том оправљене, то се такса у будуће неће наплаћивати на клупе.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Христића и председника општине.

IV

Одборник г. Раденко Драговић, пита председништво: ко је наредио да се прода општински камен, који се налази на савској обали у бари Венецији код пумпе Брађе Поповића.

Председник је изјавио, да тај камен није општински, већ г. Јована Шелинга, овд. предузимача, који за исти камен није хтео да плати кирију за запремљено земљиште, услед чега га је општински суд изложио продаји ради наплате ове кирије.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Р. Драговића и председника општине.

V

Одборник г. Раденко Драговић пита председништво: је ли учињен извиђај по представци одборника г. Лазара М. Матића односно одношења камена општинског са Зеленог венца у Босанску улицу бр. 30, и ако је учињен извиђај, до каквог се је резултата дошло.

Председник је одговорио, да је по поменутој ствари наређено извиђање, али да исто још није окончано. Кад ово извиђање буде довршено, известиће одбор о резултату до кога се истом буде дошло.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Драговића и председника општине.

VI

Одборник г. Раденко Драговић примећује, да је крајње време да се води рачун о нивелисању варошких улица. Наводи: да се о томе до сада па ни данас, како му изгледа, не води никакав рачун. Тако на пр. из улица на Варош-капији које се нивелишу односи се земља и баца у Саву, док би иста могла да се употреби корисно за насипање баре Венеције.

Председник је изјавио, да је од земље о којој је реч, само један извесан део изнет на савску обалу до града ради насипања исте, и да је наређено да се остала земља избацује у бару Венецију. Ни она земља која је изнесена на савску обалу није узалуд тамо однесена, већ ради насипања обале. Према томе отпада бојазан одборника г. Драговића, да општинска управа није исту земљу користила како треба.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Драговића и председника општине.

VII

По прочитању акта одељака Управе града Београда АБр. 3435, 3488, 3517, 3518, 3548, 3561, 3621 и иследног судије првост. суда за вар. Београд АБр. 3571, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да су доброг владања и доброг имовног стања: Јован Антонијевић, овд. јувелир, и Хектор Жоње, овд. индустријалац; да су доброг владања и сиротног стања: Јоца Пејић, овд. зидар, Ђорђе Петровић, овд. калдрмџија, Недељко Недељковић, практикант Управе водовода, да су доброг владања и средњег имовног стања: Алекса Робичек, овд. благајник и Вељко Стојановић, шеф железничке станице и да су му непознати: Милоје Милојевић, абаџија и Стеван Милованчевић, бив. трговац.

VIII

По прочитању акта Управе града Београда АБр. 4049, којим тражи извешће од општинског суда о томе: како се је владао од како је из казненог завода пуштен Михаило Радовановић из Београда, који је за крађу издржавао осуду код Управе пожаревачког казненог завода, па је 4. новембра 1900 године пуштен да остатак казне проведе условно у слободи, — одбор је изјавио:

Да му је непознат Михаило Радовановић из Београда, који је за крађу издржавао осуду код Управе пожаревачког завода и 4. новембра 1900 године пуштен да остатак казне проведе условно у слободи и да му је према томе непознато и његово владање од дана када је из поменутог казненог завода пуштен.

IX

Председник износи одбору на мишљење молбе: Божидара Јанковића, овд. ђенерала, и Цвете удове Ђорђа Малетића, бив. директора, којима траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби Ст.Бр. 998 и 1005, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молиоцима могу дати тражена уверења о породичном односу,

X

По прочитању молбе Владимира М. Поповића, општ. подархитекта, ГБр. 966, којом моли да му се раније одобрено осуство за спремање за полагање државног испита, које му истиче 14. ов. м. продужи до краја истог месеца; као и по прочитању мишљења шефа грађевинског одељења по истом предмету АБр. 3523, одбор је решио:

Одобрава се молиоцу за наведену цел још шеснаест дана осуства од дужности које ће му се рачунати од дана кад му истече осуство одобрено му решењем одбора од 19. Фебр. т. г. АБр. 1471.

XI

По прочитању акта Управе општ. трошарине АБр. 3552, којим спроводи суду са мишљењем молбу Вељка Маричића, позорника — коњаника Управе општ. трошарине, којом моли, да му се одобрено четрнаестодневно осуство од дужности ради свршавања својих приватних послова у месту свога рођења, — одбор је решио:

Одобрава се молиоцу четрнаестодневно осуство од дужности ради наведене цели, које ће му се рачунати од дана када га буде употребио.

У дужности за време осуства заступаће га позорник — коњаник Лазар Голубовић по датом пристанку.

XII

Председник износи одбору на решење молбу Гаје Кнежевића, општ. позорника, којом моли да му се из општинске касе изда извесна сума на име помоћи за одашиљање свога детета Милића Кнежевића, ученика у фабрици задруге за подизање домаће индустрије на страну ради усавршавања за овај посао.

По прочитању те молбе АБр. 3247, — одбор је решио:

Да се молиоцу из општинске касе за наведену цел изда две стотине динара на терет партије бр. 80 буџета I.

XIII

На предлог грађевинског одељења АБр. 3286 — одбор је решио:

Да се сходно грађевинском закону за варош Београд а у цели арондисања имању Милоша Петровића, пореског помоћника, које постоји у Шумадијској улици под бр. 39, ради регулисања исте улице, процени општинско земљиште у простору од сто седамдесет и четири квадратна метра и двадесет и пет квадратних десиметара, које лежи испред поменутог Петровићевог имања па процена Петровићу и одбору саопшти.

XIV

Председник извештава одбор, да је гробљански одбор одлучио, да се такса за гробове у које се сарањују мртворођена деца, смањи од 7 на 4 динара, а да се исти гробови по истеку десет година не обнављају већ да се могу прекопавати за нове гробове за сарану мртворођене деце. Да је сада потребно да исту одлуку, пре него се извршењу исте приступи, одобри општински одбор и надлежна државна власт. Предлаже одбору да изволе исту одлуку гробљанског одбора усвојити.

По саслушању тога и по прочитању реферата благајника новог гробља АБр. 2988, — одбор је решио:

Усваја се одлука гробљанског одбора донесена у седници његовој од 16. марта т. г. да се такса за гробове за сарану мртворођене деце за будуће смањи од седам на четири динара, и да се исти гробови по истеку десет година не могу обнављати већ да се могу прекопавати за нове гробове за сарану мртворођене деце.

XV

По прочитању извештаја АБр. 3502, ујег одбора изабратог у седници одбора од 29. марта т. г. за проучење молбе г. Милана Капетановића, професора Велике Школе, због регулације, и споразума с њиме о начину решења питања које поменутом својом молбом покреће па за решење поменутог питања учине одбору предлог, а који извештај гласи: „Према решењу одбора од 29. марта т. г. АБр. 2575 ГБр. 963 потписати прегледали су земљиште (плац) г. Милана Капетановића, професора Велике Школе и општински у улици Страхинића Бана и Тројанској која се затвара новом регулацијом и нашли следеће: г. Капетановићу регулацијом плаца по плавој линији одузима се земљишта 115 м. а лица (фронта) 19.70. Општинско земљиште додаје се г. Капетановићу 161.50 кв.м. а додаје му се с лица фронта 16 метара. Одборски повереници нашли су, да би у интересу регулације варошке а према конфигурацији земљишта требало уступити г. Капетановићу лице од 16 метара у Страхинића Бана улици т. ј. по плаво уцртаној линији у поднесеном плану од стране грађевинског одељења општине београдске. Г. Капетановић је пристао на гореозначену погодбу. По гореозначеној погодби г. Капетановићу уступа се 46.50 кв. м. земљишта у дубини плаца за 3.70 мет. лица или фронта, — одбор је решио:

Усваја се овај предлог ујег одбора.

Да општински суд даље по овом решењу надлежно поступи.

XVI

Председник извештава одбор, да је општински суд у смислу решења општинског одбора од 26 марта т. г. АБр. 2906, покушао да се са сопственицима земљишта око општинског земљишта на Белим водама, која се имају откупити за проширење општинског водовода, споразуме о куповној цени истих земљишта, али да до споразума није могао доћи, и да се с тога иста земљишта имају откупити путем експропријације. Мати одбор, да изволе решити и овластити општин-

ски суд, да издејствује надлежно одобрење да се иста земљишта одкупе за наведену цел путем експропријације.

По саслушању тога и по прочитању акта АБр. 3391 комисије одређене од стране општ. суда за извршење споразума о куповини поменутог земљишта, — одбор је решио:

Овлашћује се општински суд, да издејствује надлежно одобрење да се потребан простор по приложеној скици од земљишта: Стојана Кретића, Симеуна Спасеновића, Милоја Чедића, Ђорђа Чедића, Благоје Митровића, Стојана Младеновића и Петра Одабашића из Жаркова и маса: Милана Огњеновића и Милана Чедића, такође из Жаркова, откупи путем експропријације за проширење општинског водовода.

XVII

По прочитању акта грађевинског одељења АБр. 3304, којим спроводи суду процену имања Љубице жене Стевана Луковића, почасног ђенерала, које се налазе у Хилендарској улици под бр. 20, а које се има експрописати у цели регулације и просецања Влајковићеве улице као и земљишта општине београдске, постојећег на углу улице Страхинића Бана, Добрачине и Душанове, које би се имало уступити гђи Луковићки у накнаду за земљиште које јој се одузима, као и по прочитању саме ове процене, — одбор је решио:

Да општински суд противу ове процене изјави надлежној државној власти жалбу и умоли је да исту процену уништи као незакониту, једно с тога што се процениоци о вредности поменутих имања нису сложили а друго, и поглавито с тога што власт — Управа града Београда — у чијем је присуству процена извршена, није од заступника општине београдске у смислу §. 19 закона о експропријацији узела пре приступања процени, реч о томе, да ли има што да примети противу процениоца изабратих од стране гђе Луковићке.

XVIII

Председник општине извештава одбор, да је на дневном реду извешће председништва о изради детаљног плана за амортизацију задужења због регулације Београда. Даље извештава одбор, да је ужи одбор у који су били одређени одборници г. г. Др. Јован Ђурић, Тих. Марковић, Коста Др. Ризнић, Манојло Клидис и Јован Смедеревац у седници својој од 26 марта т. године решио, да се препоручи одбору план амортизације са погодцима а са пет од сто годишње ануитета око 160.000 динара; погодци да буду један од десет хиљада динара, један од пет хиљада динара, два од по хиљаду динара и шест од по пет стотина динара; време отплате да буде између 25 и 27 година; интерес да се плаћа 2. Јануара и 2. Јула а исплата обвезница и погодака 2. Јануара сваке године; и извлачење да буде 1. Децембра сваке године.

Чита амортизациони план који је поменути ужи одбор усвојио за амортизацију поменутог задужења и моли одбор да исти изволе усвојити и решити, да се у наведеној цели под напред изложеним погодбама издаду општин. обвезнице у износу од 2.000.000 динара.

По саслушању тога, а после дуже дебате, у којој су учествовали одборници г. г. Коста Главинић, Тома Цинцар-Јанковић, Милутин Степановић, Урош Благојевић, Милан О. Петровић и председник општине, — одбор је на предлоге одборника г. г. Милутина Степановића и Косте Главинића, који се допуњавају, решио:

Да се решавање по овоме предмету одложи за идућу седницу која ће се држати после празника, а да се амортизациони план, који је ужи одбор предложио аутографише и пре празника пошаље одборницима на проучење.

XIX

Председник извештава одбор, да је на дневном реду избор комисије за проучење регулације вароши ради ревизије досадањег регулационог плана. Моли одбор, да изволе изабрати чланове ове комисије.

По саслушању тога а после говора одборника г. г. Милана О. Петровића, Милутина Ј. Божића, Косте Д. Главинића и председника општине, у којима су расправљали питање о томе: колико би лица састављали ову комисију и шта би иста комисија имала за задатак, — одбор је решио:

Да се решавање по овоме предмету одложи за идућу седницу.

XX

Председник општине извештава одбор да је Управа фондова одложила за 20 Априла ове године продају свога непокретног имања пређе имања Вучка Грудића, адвоката оvd, које постоји у оvd. вароши на углу Васине и Добрачине улице а које мери и граничи: с лице Васине улице 19,92 мет, са севера — зачеља — Васине улице до плаца и куће пређе Ђорђа Илића, сада Димитрија Христића, адвоката 20,72 м. са истока лица улице Добрачине 25,53 м. и са запада — зачеља Добрачине улице — до плаца Јована Анастасјевића и Томе Поповића, сада Живка Леоновића, 25,92 м.

Пошто се исто имање има доцније сећи за регулацију Васине улице, то налази да би општина требала да лицитира и купи исто имање сада и да на тај начин дође до истог имања сада по много мању цену него што ће је платити кад га буде морала откупљивати за наведену цену. Стога моли одбор да изволе овластити председништво, да исто имање сходним начином лицитира и купи за рачун општине београдске.

Пошто лицитација почиње од 75.000 динара у сребру, то моли одбор, да овласти председништво да поменуто имање може лицитирати од ове цене.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Овлашћује се председништво општине, да на дан 20. Априла тек. године лицитира од суме у седамдесет и пет хиљада динара у сребру и купи за рачун општине непокретно имање Управе фондова пређе Вучка Грудића, адвоката оvd, описано у предњем реферату председника општине за цену коју председништво нађе да конвенира општини.

XXI

За остале предмете стављене на дневни ред за данашњу седницу и то: предлог одборника г. Милутина Степановића, да се одкупљена збирка старина преда привремено на чување Управи народног музеума; одговор председништва на питање одборника г. Пера Ђорђевића: мисли ли председништво радити шта на подизању споменика пок. Косте Хранисављевића, добротвора општине београдске; извешће комисије која је проучила тражење масе пок. Боже Боди, односно интереса на дуговање општине истој маси; предлог суда за расходовање утрошених а не расходованих сума од стране Управе општинске трошарине у годинама: 1893, 1894 и 1895; предлог одборника г. Љубе Христића за ослобођење плаћања трошаринске таксе на јагњад,

прасад и јарад о ускршњим празницима; молба Марије Д. Ристић, удове и кћери јој Катарине Г. Николић због регулације; молба Браће Пурића за исплату наплаћених купона од акција њихових, које су биле уложене код општине за кауцију; понуда гђе Јуле М. Петровић, удове општине на откуп свога имања у Далматинској улици бр. 7; молба Дг. Момчила Ивковића, општ. лекара, да му се ставе у свако доба на расположење општинска кола, или да му се одреди месечни хонорар, или да се за палилулски квартал постави још један лекар, ради вршења службе у истом кварту; молба Стојана Б. Поповића, оvd. да општина прими за свога питомца на страни сива му Боривоја Поповића, дипломираног, машинског инжењера; саопштење решења г. мин. грађевина, донесеног по жалби општ. суда противу процене имања пок. Димитрија Николића — Беље; извешће комисије за изналазак земљишта за премештај општинског сењака, — одбор је решио:

Да се ставе на дневни ред за идућу седницу:

РЕДОВНИ САСТАНАК

19. Априла 1902 год.

Председавао председник београдске општине г. Милов Р. Маринковић. Од одборника били г. г. Ђ. Соколовић, Ж. М. Перић, Милутин Степановић, Љуба Дојчиновић, П. Павловић, Милош Валожич, Бока Тошић, Стојан Пајкић, Р. Драговић, Лазар М. Матић, С. Азријел, М. Штрбић, Урош Благојевић, С. М. Веселиновић, Ђорђе Н. Петровић, Дг. М. Радовановић, Љ. Н. Христић, Коста Д. Главинић, Д. Тадић, Милутин Ј. Божић, Јован Смедеревац, М. Кљидис. Деловој, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане деветог априла тек. године и примљен без измена.

II

Председник извештава одбор, да у данашњу седницу нису могли доћи одборници и то: г. Вучко К. Ђорђевић, због слабости у породици и г. г. Веља Тодоровић и Пера П. Ђорђевић, због послова у Сенату.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ово саопштење извинивши данашње изостанке именованој господи одборницима.

III

Одборник г. Милушин Степановић примећује да се записник одборских седница води врло опширно чак и по одлукама мање важним. Тражи да деловоја у будуће то избегава јер је и за њега лакше.

Председник је изјавио да се по новом закону о општинама све одборске одлуке достављају у препису надзорној власти и да с тога свака одлука мора бити образложена. Наредиће деловоји, да се стара да записник буде што краћи, у колико се то може учинити, па да исти ипак буде јасан.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Степановића и председника општине.

IV

Одборник г. Коста Д. Главинић, наводи, да је у прошлој седници издато уверење о владању и имовном стању за Недељка Недељковића, чиновника Управе водовода. Моли председника да извиди за какву је кривицу именовани окривљен и заслужује ли да и даље остане у општ. служби, јер је из општинске службе, да би се истом направило место, на предлог управника водовода, коме је овај блиски сродник, отпуштен без кривице један чиновник, који је био у општ. служби од пре толико година.

Председник је изјавио, да ће по тражењу одборника г. Главинића поступити.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Главинића и председника општине.

V

Одборник г. Димитрије Миленковић наводи да је пред сам Ускрс отпуштен из општинске баште један дугогодишњи добар раденик, који има ситну децу. Да је исти отпуштен с тога што је општ. суду доставио неисправности општ. вртара. Тражи да се исти раденик врати на рад, а да се неисправности општ. вртара извиде и исти најстрожије казни.

Председник је изјавио, да се та ствар већ извидела и да ће општ. суд по извидењу исте надлежно поступити.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Миленковића и председника општине.

VI

Одборник г. Милушин Степановић, наводи, да општинска башта онаква каква је данас није никаква башта до рујина. У њој нема никаквог реда. Исто тако и Калимегдан који се је развио довољно да се по њему публика може са задовољством шетати, не чини никакав утисак, јер није још уређен и ако је то давно ваљало учинити.

С тога тражи да се општинском вртару нареди, да на уређење општинске баште, Калимегдана и осталих паркова обрати већу пажњу и исте уреди како треба и на време; на случај да исти није у стању то учинити, онда да се отпусти и спремнијим замени.

Председник изјављује да прима к знању ову изјаву одборника г. Степановића.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Степановића и председника општине.

VII

По прочитању акта: одељака Управе града Београда АБр. 3726 и 3822 и начелника среза грочанског АБр. 3722, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је изјавио:

Да је доброг владања и доброг имовног стања Јован Крика, столар; да су доброг владања и средњег имовног стања Вељко Марковић, секретар Управе монопола и Тодор Миливојевић, пензионер.

VIII

Председник износи одбору на мишљење молбу Јованке Антоновић, којом тражи уверење о породичном односу.

По прочитању те молбе СТБр. 1054, — одбор је изјавио мишљење:

Да се молитељици може дати тражено уверење о породичном односу.

IX

По прочитању решења општ. суда од 15. априла 1902 г. АБр. 3740 о одређеној цени хлеба за другу половину истог месеца, — одбор је примио к знању са одобравањем ово решење суда.

X

Председник извештава одбор, да је г. министар унутрашњих дела преписом својим од 12. априла тек. године ПБр. 8396, а на основу чл. 141, 143 и 152 закона о општинама задржао од извршења све одлуке општинског одбора донесене у XXVI његовој седници држаној на дан

2 априла тек. године као непуноважне, пошто седници у којој су донесене није присуствовало двадесет одборника колико се чл. 84. зак. о општинама тражи за доношење пуноважне одлуке.

Да је сада потребно да одбор понова узме у разматрање предмете, по којима је решавано у седници одбора од 2 априла тек. године и донесе по истима одлуке.

По саслушању тога и по прочитању акта г. министра унутрашњих дела од 12 априла тек. године ПБр. 8396, АБр. 3794 као и одлука општ. одбора донесених у седници његовој од 2 априла тек. године, — одбор је решио:

Одобравају се накнадно све одлуке одбора општине београдске, донесене у XXVI његовој седници, држаној на дан 2 априла текуће године сем одлуке КЊБр. 314 донесене у истој седници по молби Српско-Јеврејске црквене општине еске-наског обреда, којом је молила, да се ослободи плаћања општинске трошарине на хлеб, брашно и грис за Пасху, јер је исто тражење противно привременим правилима за наплату трошарине у вароши Београду.

(Свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Данас ће се венчати у топчидерској цркви питомица београдске општине

ЉУБИЦА ВУКОМАНОВИЋЕВА

СА

МАРКОМ ПОТЕЖИЦОМ,

ДРВОДЕЉОМ СРПСКОГ БРОДАРСКОГ ДРУШТВА

Кумује члан суда г. Владимир Лацковић, а старосватује старалац београдске сиротиње г. Пет. М. Никетић.

КРЕТАЊЕ ОПШТИНСКИХ ЧИНОВНИКА И СЛУЖБЕНИКА

Решењем председника општине београдске од 21 априла тек. године АБр. 3804 отпуштен је из општинске службе у интересу исте, као непослушан, *Неша Станковић* општински чистичар, а решењем председника општине београдске од истог дана АБр. 3839, примљен је у општинску службу за општинског чистичара *Светозар Вркић* оvd.

ПОШУМЉАВАЊЕ ОКОЛИНЕ БЕОГРАДА

(СА ХИГИЈЕНСКОГ И ЕСТЕТИЧНОГ ГЛЕДИШТА)

(НАСТАВАК)

(3)

Озон је тако важан за здравље човеково, да су поједини научници у последње време писали читава дела о њему, и на основу дуго-трајног и свестраног проучавања нашли су: да озон има извесног утицаја на природу човечију.

Једни тврде, да ваздух усављује човека ако има у себи озона; други опет, на основу дугогодишњих опита, у томе погледу доказују; да ваздух са осредњом количином озона, дејствује врло повољно на хроничне живчане болести. Ово се тумачи тиме, што се многи са живчаном бољком, бавећи се у шумама или планинским пре-

делима, опорављају врло добро, на чак и потпуно оздраве.

На све ове драгоцене особине шумског ваздуха, надовезује се и та, да шуме својим многобројним дрвећем успоравају кретање ваздуха, и на тај начин бране од јаких ветрова, а нарочито од сувих и оптрих северних ветрова, који много утичу на разношење и распрострањавање разних болести.

Кад се још зна, да шуме бране своју околинду од разних непогода, и да, ма и у малој количини, преносе благотворне особине мирисног ваздуха на оближња места, онда је лако појмљиво, *зашто се купатила подижу на местима која су у шумама или у близини њиховој, и на јужној или југозападној страни, и то што више изнад равница и корита речних.*

Исто се тако много подижу купатила на језерима; јер се језерски ваздух одликује великом количином озона, већом релативном влагом, једномерном температуром, и мањом количином соли.

Шума и море утичу и психички на човека.

Ко се само бавио у шуми, и лично осетио, како на срце и на расположење човеково благотворно утиче оно горостасно дрвеће шумско са стоструким преливањем дивног зеленила, промешана светлом и хладовином, шума са својом самоћом и тишином, тај ће моћи појмити, зашто људи помућена мозга у шумској самоћи и тишини често налазе лека, и потпуно оздраве.

Здравствена је, дакле, важност шумског ваздуха потпуно доказана. Ма да се шумски ваздух увек не удише непосредно као лек, већ служи само као помоћно средство, то се ипак може измерити његова здравствена вредност, кад се зна, да одрасао човек за 24 часа удише 9.000 литара ваздуха, односно 1.800 литара кисеоника. Ноћу (за време спавања) удише човек скоро још једанпут толико кисеоника у циљу да тиме створи довољно материјала за распадање штетних делића, којих има у телу, и да добије нову снагу за идући радни дан.

Потпуно је доказано, да и најмање количине штетних субстанција могу шкодити здрављу, ако су дуже времена стајале на нечистом ваздуху, јер је њихово дејство дисањем с дана у дан све то веће.

Нема сумње, да је умерено кретање по чистом ваздуху врло корисно за очување здравља човечијег, а нарочито децјег тела, за јачање мишића и целог организма, исто тако, као што је корисна за здравље човечије: *добра храна, чиста и здрава вода, и видан и сув сун.*

Људи са плућним болестима траже јужне крајеве и високе планине, за то, што тамо има услова, који им добро чине, а то су: у првом реду чист ваздух, па онда истом одговарајућа храна, телесно систематско кретање, и душевна мирноћа белесника. За то се болнице за плућне болести и подижу тамо, где има довољно чиста ваздуха, а то су шумовити суви предели, где не може бити ни прашине нити каквих бакцила у ваздуху.

Да би, како дању тако и ноћу, могли добити што више чиста ваздуха за дисање, ушло је већ у обичај спавање код отворених прозора. У новије доба све веће и уређеније болнице подижу се у шумама, или у њиховој најближој близини и те су болнице удешене за становање и спавање са отвореним кровом т. зв. (Lufthäuser), које су велика благодет за болеснике са живчаном и плућним болестима, као и за малокрвне.

Санитарна важност шуме не сме да се тражи само у напред-побројаним особинама шумског ваздуха, ако се она односи и на шумско земљиште, које заједничким животом шумског дрвећа добија извесне карактерне особине, којима треба признати велику важност са гледишта здравственог.

II. Важности шумског земљишта по здравље човечије.

Чувени светски научници и лекари, бавећи се дугогодишњим опитима о повремениој колери и о *шифусу*, доказали су, да, за постанак и ширење ових, као и других епидемичних болести, игра врло велику улогу састав земљишта, и да се људским саобраћајем и дружењем из места која су инфицирана, врло брзо шире болесне клице — бакцили — на повољном земљишту, и у повољним климатским приликама. Ови бакцили, односно болест, шире се врло брзо и у великој мери кад је горњи слој земље сув, па их у виду прашине ветар разноси на све стране по ваздуху, и удисањем долазе у човечије тело, и у њему проузрокују нове болести, епидемије.

Ако земљиште није повољно за развој, множење и ширење, специфичних подстицаја болести, онда таква места остају поштеђена од споменутих инфекциозних болести, и ми их зовемо места непријемчива (immuna — sichfrei).

Пошто су храниви и животи услови бакцила, тих најмањих организама под којима се те болесне мијазме развијају, *ван човечијег тела већ довољно испитани и упознати*, то је потребно испитати и шумско земљиште, и утврдити, у колико оно одговара захтевима патогених бактерија. За доказ овога, дају нам довољно материјала многа опширна испитивања шумског земљишта у последње доба.

Као што ни веће биљке неће да успевају на сваком земљишту, тако исто ни најмањи живи створови биљнога царства разних дељивих гљивица (Spaltpilze), потребују извесних хранивих материја и физичких услова, за свој природни и крепки развој, а таквих се не може наћи у довољној количини у свакој врсти земљишта. Нема сумње, да све дељиве гљивице, међу које се убрајају и патогене бактерије, налазе у шумском земљишту много неповољније животне услове, но у нађубреној орници, у земљишту, у баштама, у градовима и селима, која су земљишта разноврсно окужена фекалијама и мокраћом животињских изметина

Много је мршавије и мање је храниво шумско земљиште са вегетабилним органским материјама, које су оскудне на душику, фосфорној киселини, и на калијевој соли, но што је земљиште које обилује животињским материјама, као што су орнице и баштинске земље.

С тога је потпуно оправдана она тврдња, ад нагомилавање човечијих изметака и ђубрета у близини људских станова, *шкоде здрављу много више*, но што шкоди трулеж нагомиланих биљних бактерија, необазујући се на то, што неутрална и слаба алкалична реакција животињских остатака, прија већини дељивих гљивица, а нарочито патогеним бакцилима, много више, но киселасто земљиште многих тресетних шума; јер мали број простих киселина не да, да се развија велика маса дељивих гљивица.

Такве гљивице требају, за свој развој довољно воде у плодном за њих земљишту, јер без ње не могу живети. Док се плесниве гљивице задовољавају малом влагом, већина дељивих гљивица, а нарочито патогене бактерије, траже такво земљиште, које у капиларној површини има у себи довољно текуће воде. Као што им не прија превелика, тако ни недовољна влага. Тако н. пр. на пустама, због велике суше, нећемо наћи никаквих гљивица.

Особине, које шумском ваздуху дају карактеристични значај, и које стварају боље услове за постанак плесни и дељивих гљивица, но бакцили који траже друге услове за свој живот и развој, јесу: умерена влага већег дела шумског земљишта, која се одржава испод круна дрвећа и око жила; слабија влага великих киша мања промена влаге и суше у горњим сло-

јевима шумског земљишта; много мања температура хладног шумског земљишта, нарочито горњих слојева лети, и већ споменута оскудица хранива, а често и стварање шумског хумуса.

Са свим супротне особине имају ђубрене земље орнице, баште са животињским изметима, и нечисто земљиште села и градова. Услед непосредногутицаја сунчаних зракова; већа топлота горњих слојева земљишта; лако распаљиве и пуне хранива органске материје; неутрална и слабо алкалична реакција оваквих врста земљишта; веће хемично дејство истих; већи степен трошности, и са тим у вези јача промена ваздуха у земљишту; честа промена велике влаге и суше, која постаје од веће количине доведене воде; брже сушење горњих слојева земљаних, и због тога лакше стварање прашине и јаче кретање ваздуха на бешумном терену, јесу особине, које боље одговарају развоју и ширењу дељивих гљивица, и олакшавају им дисање и мешање са ваздухом.

Кад би се дакле, шкољиве гљивине и налазиле у шумском ваздуху, врло би тешко и споро прелазиле у ваздух ван шуме, јер је кретање ваздуха у шуми не само много слабије; не шта је у слободном пољу, него се и најгорњи слојеви земљине површине, због дебелог покривача и због хладовине, врло тешко суше, а стога ни бактерије не прелазе из влажног медијума у ваздух.

Ако се горњи слојеви земљаним од времена на време местимице и осуше, то ипак пречи покривач земљин од лишћа, маховине, хумуса, и порасле траве, да се не дигне прашина и да је ветар не однесе; бактерије се прилепе на суве дељице хумуса исто онако, као што се прилепе муве за лепак, да их ветар не може однети. Дакле, већ због тога, што шумски ваздух нема у себи прашине а тима мање гљивица, он је чиистији и здравији но онај у градовима и на отвореном пољу.

Све ове особине шумског ваздуха, доказују нам, да микроорганизми налазе у шуми много мање услове за живот, него на земљи орници, и у многонасељеним градовима. И доиста, не само да је количина, него и врста гљивица, много мање у шумском земљишту, но у ђубровитој земљи орници. Тако је у једном граму земље пескуше нађено 380.000, а у истој маси земље глинуше 500.000 бактерија. Овакви опити чињени су у новије доба и са осталим врстама земљишта.

У шумском земљишту није се могло до данас пронаћи никаквих патогених бактерија, а у сваком другом земљишту, које је опогањено животињским изметинама, налазе се поред нешкољивих сапрофитичних дељивих гљивица, и штетне, које се познају по томе, што животињске као: морске свиње, мишеви, бели зечеви, боловају и најпосле угину, ако им се и најмања количина такве окужене земље целује под кожу.

Међу патогене бактерије, које се увек налазе на горњим слојевима земље орнице, у орници, и у црници земљи баштинској, спада у првом реду: „*Bacillus oedematis maligni*“, а то је бакцил који се налази у разним трулежим стварима, које су се почеле распадати и које су доспеле у земљу са ђубретом. Узме ли се само на врх ножа ове земље и целује под кожу морској свињи, или белом зецићу, мораће да угине за један до два дана. При томе се виде они исти појави који долазе при тровању крви мокраћом. Пре кратког времена доказано је, да и човек умире ако му бакцил „*maligna oedematis*“ дође на позлеђено место на тело, или на тежу рану пребијене кости, или у ма коју другу јачу рану.

(Наставиће се)

НАУЧНО-КЊИЖЕВНИ ДЕО

ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ КО СУ ТИ МАКЕДОНСКИ СЛОВЕНИ ?

(Отворено писмо редакцији „Руско-Славјанског Календара“ за 1890 год.)

(5)

(СВРШЕТАК)

Пошто је један део српскога народа, и ако врло мали, у почетку овога века извојевао себи политичке слободе, и прибранио се у државицу од Турске одвојено, под именом српске државе, то су Турци име „Србин“, и онако већ мрско им, идентификовали са подаником Србије. И онда, нити су Турци трнели, да се когод у њиховој држави зове Србином, нити је неослобођени народ смео звати себе именом, које тако зло у Турској стоји.

Овакво појимање имена нарочног у политичком смислу, ево и данас понавља се (на жалост и срамоту и братства и образованости) код Хрватша, која, као слуге Аустро-Угарске, као власници у Босни, забрањују српском народу звати се Србином — говорећи му: „Срби су у Србији, а ви нисте у Србији.“

Дакле, због ових ослобођених Срба, Турци су над неослобођенима изливали своју најбешњу жуч, тако, да је сиромаш народ морао крити своје име, па и одрицати га се, само да би, колико толико, избегао турски гњев и турско насиље. И на тај начин, многи Србин који је арнаушки знао, звао се „Арнаутином“, који грчки „Грком“, а остала маса народа примила и понела име „Бугарина“ што је значило, прости и мирне раје турске.

Размислите, Господо, (а Бог вам је дао те нисте туђи робови) и браћо (ако сте права браћа), размислите мало озбиљније о положају народа, који, немајући апсолутно никакве одбране, мора, за одржавање физичка му живота, мора и од себе самога крити име своје и својега племена, и који, у тако основаноме страху за свој опстанак, одниха читава поколења под туђим именом. А ова се околност не сме знати, ни заборавити; још мање се сме игнорисати, а најмање злоупотребити.

3.) Бугаре није из-а-сна пробудио ни устав српски од 1804, ни онај од 1815, ни устав српски (1821) па чак ни рани руски од год 1828, који се водио у њиховој рођеној домовини! И још више и црње од тога, руска је ратна историја тога похода немилостиво забележила: да се у томе народу, који су Руси ослобађали, нашло више људи који су турскоме господару шпанијонисали, него ли оних који су се оружјеја за слободу своју датили! Па и у овом последњем рату руском од године 1877—78 вреди да избројите, по руским службеним акцима, колико је Бугара због шпијунства Турцима стрељано? а колико их је, али родом из саме Бугарске, који су као добровољци уз руску војску војевали? Међу тим, ти исти Бугари били су на другом пољу оштинји. Тако, благодарењем и српске и руске државе, они су стекли и своје интелегенције — ну и интелегенције — која је одмах настала, да се користи заблудом, коју је произвела, с једне стране, плитка, индолентна и болесна интелегенција српска, а због ње и ињорантна, и површна и кратковида дипломатија српска; а с друге стране, несимпатија и грамзивост српских суседа. И та прва интелегенција бугарска прегну свом снагом, али не да свој народ од Турака ослободи — ово ни с тога што су му Турци највећа заштита били — него да га под турском заштитом, и властитом агитацијом и пропагандом, представи као најмногбројнији народ у Турској. И они су доиста и успели да представе, и Турцима и Русима и целој Јевропи,

да је сав онај народ изван државних граница ослобођенога народа српскога — бугарски народ. Експлоатишући даље свој сервилizam према Турцима, њима дабогме да није било тешко задобити Турке за себе, о трошку Срба, који су и онако тим Турцима трн у оку били, па чијем се (Турака) беснилу придружило још и арнаушко насиље и притисак грчкога свештенства. Изложен овако широкорукоме бичу, како се и могао српски народ у Турској одупирати пропаганди, коју је штитила али не само власт и сила под којом је, него коју је помагала чак и његова узданица, Русија? И зар се можемо онда чудити, ако се данас многи одрасли Србин у Македонији зове именом, које му је бугарски учитељ у детињству дао, и што се можда и сам за Бугарина држи?

* * *

Рекли смо, да Турци иду на руку бугарској пропаганди у својој држави. Али, они то не чине, као Руси, по незнању, него по рачуну — ако и лошему. Јер, они (Турци) знају врло добро, знају, чак, боље но и ми Срби: коме племени припада тај словенски народ у Македонији. Они знају најбоље, од кога су отели и Серез и Струмичу, и Вардар и Скопље, и Прилепа и Бишол, једном речју, све оне покрајине „доње Србије“, коју баш тим именом — *Serbia Inferior* — назива последњи арванитски деспот Иван Мусакија још у години 1510, дакле, за две генерације раније од онога првога великога устанка српског у години 1595. И опет велим, све то Турци знају, али — ну на што ово говорити Русима?... У место тога, рећи ћу им ово:

Метите, силна браћо — ви, који нисте кадри туђу беду да појмите — метите руку на срце, па признајте: да би ми Срби, који те своје јаде знамо, и још их пашимо, да би ми морали бити најчистији подлаци међу народима света, да би морали бити недостојни и имена људскога, кад не би мрзели, чак и до фанатизма мрзели, онога, који, својом моћном протекцијом, иде и сам на уништење нашега племена? И сад ћете, ваљда боље и разумети онај бол, којима смо ми, Срби, дали израза приликом Сан-Стефанског уговора, као и приликом етнографске карте, коју је словенско благотворително опшество уз календар издао. Колико је, пак, том бугарском пропагандом фалсификована историја, а мистификована истина и правда — а што и сами, да хоћете, увидети можете — ево вам најјаснијег, безпоговорног, доказа у самоме вашем календару. На страни 78-ој говори се тамо о манастиру Златоврху, или Трескавцу, па се вели: „Сохранило се љубопитноје преданије, објасњујуштеје самоје називаније манастирја. Доч ње којего болгарскога царја по имени Каламарија, видја за муж за султана Мурата“ — и тако даље.

И у турској и у српској историји записано је, и сваки који је те историје читао, зна: да је Марија (Мара) кашње од калуђера свештогорских прозвана Калмарија (добра Мара) јер је манастирима оставила огромна завештања — а која је, пре тога, била удата за турског султана Мурата II (године 1437) — да је та Марија била кћи српскога деспота Ђурђа Бранковића Смедеревца. И при свем том, што сви Руси од књиге знају тај историјски факт врло добро, — јер су српску историју писали и Руси, као Гилбердине и Мајков — редакција тога календара није нашла за нужно, да каже својим читаоцима: да писац Маријин није био „Болгарски цар“.

Молим вас, узмите у анализу мало боље сам тај један случај, па ћете се и сами уверити, (ако само уверена желите и потребујете) колику и какву истину можете придавати историчарима бугарским и бугарофилским, као и „традицији“ коју вам сада ко саопшти са овога полуострова.

Верујући Бугарима, а не верујући Србима, ви показујете огромну и неопростиву *присираси* према српској браћи. А неверујући вашим рођеним учевњацима, као што су *Мајков* и *Јасиребов*, који и у науци и у свету заузимају *одличније* место од тих ваших *цескока* бугарских, ви се јављате као саучесници у *злочину* који се — још и може благовремено покајати — али који, *иначе*, не може никада застарити..... Нама Србима — и у Београду, и у *Скопљу* и у *Бишољу*, — ту само остаје да кажемо: *колико* нам је жао, и с *правом* жао, на нашу већу и силнију браћу..... Али да завршим.

* * *

Кад се, дакле све, ово што сам напред изложио узме у озбиљну оцену — са мерилом науке правде и истине, у руци — онда ја смем да кажем, да *ни саора* не може бити о томе: *које* је то племе словенско, *које* данас живи у *Македонији*. Велим у *Македонији*, јер ја „Стару Србију“ нисам нигде помињао, за то, што се тај назив — ма да у самој ствари обухвата, и треба да обухвати, *целу* Македонију, — примењује само на *северну* половину исте, на некадашњу *Дарданију*. Ову (*Дарданију*) под именом „Старе Србије“ неки једино и узимљу. А, по што се у њој налазе *све* *престонице* независне Србије — и *Рашка* и *Приштина* и *Липљан* и *Призрен* и *Скопље*, — то би само дрска безочност и несавесност могла још и њу, и ту, „Стару Србију“, *бугарскоме* живљу досудити.

Дакле,

I. У Македонији су *Срби*, и то баш *сни* *Срби*, са којима је *Немања* државу створио. Према томе, *цело* *немањинско* доба — дакле, *период* од *двеста* година — и није ништа друго до *ослобођавање* и *уједињавање* *Трибалских* *Срба*, а то ће рећи оних „*Славина*“, који су под заставом *Хуна* и *Авара* ове земље заузели и населили.

II. Речи *Волгар* и *Волгар* јесу две савим *различите* речи. *Волгар* је *poten nationis*, *име* *нрода* — латински написано *Bolgar*, а словенски *Волгар* и *Бугар* — и тај народ, *Волгар* и *Бугар*, није никада прелазео *Родоп* ни *Десишову* *Гору* — преграде које су га само природно *држале* од народа на *западу* од тих планина.

Волгар је *classificatio populi* (и *plebis*) латински написано *Vulgar* — *просиак* — и значи „нижу класу“ народа у земљи. Ово је дакле *шрека* туђа реч у словенској етнологији, која се истиче за *име* народа: реч *Servus* за *Србин*, и реч *Sclavus* за *Словенин*, већ су и туђини *одбацили*, а реч *Vulgar* зар и Руси хоће да приме?

III. *Гопчевићев* је карта *једино* правилна. Ну, по готову, *иста* *шаква* карта налази се и у архиви Министарства Спољних послова у Петрограду (и у Бечу, и у Берлину, и у Паризу, и у Лондону, и у Риму) међу актима *Конгреса* *Берлинског*, дакле, у ужем кругу позната пре *дванајест* година. А опет, *скоро* *иста* *шаква* издата је у Београду 1885 године; али је, на жалост, и самим *Србима* остала непозната! Сад, ако све те карте упоредите, ви ћете видети, да се оне две раније, које су производ *студије*, са свим слажу са *Гопчевићевом*, која је производ *автентичне* (све сам очима видео). Његовом аутопсијом она је студија добила неоспорне заслуге, а том студијом његова аутопсија научне потврде.

IV. Ко хоће да је *прави* судија, он се мора најстроже придржавати првога правила: *audiat et altera pars* — (да чује и *другу* *страну*). Иначе, решавајући само по једној страни, судија постаје саучесник у *злочину* овде према читавом једном народу — а такви се *злочини*, као што једном већ нагласисмо, не заборављају *ине* *прашљају* кроз многе генерације.

Наука није што и *политика*.

Истина је, да има наука које се могу политички прилагођавати, као на пример *политичка* *економија*, коју су Енглези највише експлоатисали, и, како им кад која теорија требала, проповедали. Али, то не иде са сваком науком, па ни са *етнографијом*. Ако Руси мисле да могу ову науку (етнографију) *политички* потчинити, они се љуто варају. Јер на *шоме* путу они могу побрати само неуспехе и штете, и *за себе* и *за цело* *Словенство*. А то, доиста, није желети, ни њих ни осталог Словенства ради.

Ето, то је што сам сматрао за нужно да кажем редакцији „Словенскога Календара“ — из словенске науке и из српскога срца. И само имам да додам: да; ако би поштована редакција налазила, да у овоме прилогу није изложено све што треба и интерес предмета захтева, — па би желела ма какве допуне или објашњења, — да јој ја у свако доба стојим на услузи.

Најзад, држећи, да сам се и овим одазвао жељи редакције, имам част назвати се
равноверни и равноправни брат руски
— Србин. —

Драгашевић.

Првог Августа
1890 год.
у Београду.

О Г Л А С

На основу одобрења г. министра грађевина од 11 априла ове год, Бр. 2335, грађевинско одељење општине београдске, држаће оферталну лицитацију 10 маја ове год. за **израду тротоара и коловоза од макадама у Сарајевској улици.**

Предрачунска је цена 70.519,05 дин.

Оферти ће се отворити у присуству комисије и предузимача, тачно у 12 часова у подне.

После отварања оферата, ничија накнадна понуда неће се примити.

На офертима, који ће се подносити у затвореним ковертима, мора бити залепљена таксена марка од 10 динара, према зак. о таксама. Оферти без таксених марака неће се узимати у оцену.

Предузимач на коме остане ова лицитација, дужан је одмах да положи на име кауције 7000 дин. у новцу или вредним хартијама.

Услови и ближа обавештења могу се видети сваког радног дана од 8—12 часова пре подне.

Из канцеларије грађевинског одељења општине београдске, 24 априла 1902, ГБр. 1108.

О Г Л А С

На основу одобрења г. министра грађевина од 3 марта ове год. Бр. 1343, грађевинско одељење општине београдске, држаће оферталну лицитацију 3 маја ове год. за **израду нове калдрме у Ратарској улици, између Таковске и Мајор Илићеве.**

Предрачунска је цена 12000,33 дин.

Оферти ће се отворити у присуству комисије и предузимача, тачно у 12 часова у подне.

После отварања оферата, ничија накнадна понуда неће се примити.

На офертима, који ће се подносити у затвореним ковертима, мора бити залепљена таксена марка од 10 динара, према зак. о таксама. Оферти без таксених марака неће се узимати у оцену.

Предузимач на коме остане ова лицитација дужан је одмах да положи на име кауције 1200 дин. у новцу или вредним хартијама.

Услови и ближа обавештења могу се видети сваког радног дана од 8—12 часова пре подне.

Из канцеларије грађевинског одељења општине београдске, 21 априла 1902 г, ГБр. 1134.

Н А Р Е Д Б А

Члан I-ви правила за јавне забаве у општини београдској, која су прописана од Суда општине београдске 1 августа 1893 године, АБр. 4344 и од надзорне власти одобрена гласи:

„Свако лице или удружење, које жели, давати у општини београдској какву год било забаву, дужно је пријавити се Управи вароши Београда и од ње добити допуст за ову. У овом допусту назначиће се, да се је молилац обвезао, да ће се према овим правилима владати и њима прописану таксу уредно општини плаћати.“ А члан 9-ти истих правила гласи: „Ако који од сопственика или закупци локала где се дају јавне забаве, допусти, да у његовом локалу какво лице даје представе и друго томе подобно, а не увери се, да је дотично лице поред допуста добивеног од Управе вароши Београда и општине таксу платило, биће он одговоран општини за неплаћену таксу, а поред тога и кажњен по § 326 кривичног закона.“

Суд општине београдске приметио је, да се поједини сопственици и закупци локала, где се дају јавне забаве, непридржавају ових правила, већ да допуштају, да у њиховим локалима поједина лица дају представе и друго томе подобно, као и да допуштају свирачима да у њиховим локалима свирају не уверавајући се претходно, да је дотично лице, поред допуста добивеног од управе вароши и општине платило прописну таксу. С тога овим

Наређење:

Да се сви сопственици или закупци локала, где се дају јавне забаве, најстрожије придржавају ових прописа поменутих правила, ако не желе искусити последице прописа поменутих правила.

Од суда општине београдске, 4 априла 1902. АБр. 3463.

О Б З Н А Н А

У општини београдској уведена је „Рекламациона књига“, која се налази у њеном статистичком одељењу у згради општинског суда.

У ову књигу сваког радног дана између 8 и 12 часова пре подне и 3 и 6 часова по подне може сваки пуноправни београдски грађанин уписати своје примедбе на општинске радове ма које врсте и радњу појединих општинских органа као и скренути пажњу суду на нешто, што би ваљало урадити.

О овоме се извештава грађанство ради знања.

Од суда општине београдске 18 марта 1902. г. Абр. 2708, Београд.

ГЛАВНА УПРАВА ОПШТИНСКЕ ТРОШАРИНЕ

ИЗВОД

СТАТИСТИКЕ ЗА МЕСЕЦ МАРТ 1902 ГОД. УПОРЕДНО СА МЕСЕЦОМ МАРТОМ 1901 ГОД.

ТЕК. БРОЈ	Р О Б А	МЕРА	ЗА ГОДИНУ 1901.				ЗА ГОДИНУ 1902.				ВИШЕ		МАЊЕ			
			ТЕЖИНА	ТАКСА од %	СКУПА ПРИХОД		ТЕЖИНА	ТАКСА од %	СКУПА ПРИХОД		ДИНАРА	ПР.	ДИНАРА	ПР.		
					СВЕГА	ДИН.			ПР.	ДИНАРА					ПР.	
1	Воће и ораси	Клгр.						28174	2	563	48	563	48			
2	Зелен, вариво и т. д.	"	341097	2	6821	94	102158	2	2043	16				4778	78	
3	Арпаџак	Клгр.					161534	2	3230	68	3230	68				
4	Лук, кромпир	Клгр.	120642	1	1206	42	122236	1	1222	36	15	94				
5	Сено	Кола	666	50	333		779	50	389	50	56	50				
6	Грис и гершл.	"	6970	3	209	10	6578	3	197	34				11	76	
7	Дрво за гориво	К. м.	13064	30	3919	20	5471	30	1641	30				2277	90	
8	Грађа: даске, летве	"	915	50	457	50	1405	50	702	50	245					
9	Грађев. материјал	"					4046	12	485	75	485	75				
10	Месо свињско	Клгр.	1329	8	106	32	2686	8	214	88	108	56				
11	Прасад до 15 килограма	Комад	1055	1	1055		340	1	340					715		
12	Овце, јагњад, јарад	"	10818	1	10818		5441	1	5441					5377		
13	Живина перната ситна	"	12892	10	1289	20	11820	10	1182					107	20	
14	" " крупна	"	811	20	162	20	685	20	137					25	20	
15	Риба свежа	Клгр.	7490	5	374	50	7402	5	370	10				4	40	
16	Сардине у бур. и саламури	"	58	5	2	90								2	90	
17	Месо, слан. и сало усол. или у салам.	"	7680	10	768		2323	10	232	30				535	70	
18	Месо и сланина осушено	"	2365	20	473		3074 ⁵		614	90	141	90				
19	Млеко	"	222864	5	11143	20	220548	5	11027	40				115	80	
20	Јаја	"	55051	5	2752	55	36705	5	1835	25				917	30	
21	Колача и брашненице	"	1566	4	62	64	1889	4	75	56	12	92				
22	Све израде од шећера	"	1464	10	146	40	911	10	91	10				55	30	
23	Конзерве од меса и рибе	"	1450	20	290		675	20	135					155		
24	Сардине у кутијама	"	1739	5	86	95	724	5	36	20				50	75	
25	Сир стран	"	845	20	169		545	20	109					60		
26	Скоруп (кајмак)	"	2513	5	125	65	2771	5	138	55	12	90				
27	Масло (бутер)	"	1540	10	154		2040	10	204		50					
28	Вино обично	"	115500	8	9240		107699	8	8615	92				624	08	
29	" фино и кипеће	"	333	25	83	25	201	25	50	25				33		
30	Ракија до 10 гради	"	112201	10	11220	10	88246	10	8824	60				2395	50	
31	" до 15 "	"	5739	12	688	68	7105	12	852	60	163	92				
32	" преко 15 "	"	9677	25	2419	25	15924	25	3981		1531	75				
33	Ликери	"	1399	20	279	80	982	20	196	40				83	40	
34	Пиво	"	196814	10	19681	40	165331 ⁵	10	16533	15				3148	25	
35	Сирће	"	10	3	30		25	3	75		45					
36	Есенција	"	630	25	157	50	275	25	68	75				88	75	
37	Минералне воде	"	9452	5	472	60	18802	5	940	10	467	50				
38	Угаљ камени	вагон	162	6	972		209 ⁵	6	1257		285					
39	Мрамор у пола израђен	Клгр.	1090	50	5	45								5	45	
40	Мрамор углађен	"	2974	3	89	22	628	3	18	84				70	38	
41	Трегери гвоздени	"	22876	50	114	38	165588	50	827	94	713	56				
42	Стакло	"	9502	2	190	04	7280	2	145	60				44	44	
43	Воће јужно	"	26409	5	1320	45	23238	5	1161	90				158	55	
44	Бадем, суво грожђе, кестење	"	4841	3	145	23	2475	3	74	25				70	98	
45	Зачинци прости	"	8381	8	670	48	4486	8	358	88				311	60	
46	" бољи	"	485	50	242	50	496	50	248		5	50				
47	" најбољи	"	25	100	25		15 ²⁰	100	15	20				9	80	
48	Кафа	"	29900	2	747	50	54750	2	1368	75	621	25				
49	Сурогати од кафе (цигура)	"	5676	5	283	80	123	5	6	15				277	65	
50	Чоколада	"	727	10	72	70	369	10	36	90				35	80	
51	Шећер без разлике	"	284706	50	1423	53	332332	50	1661	66	238	13				
52	Пиривач	"	112833	1	1128	33	90400	1	904					224	33	
53	Креч, цемент и гипс	"	351040	25	877	60	272340	25	680	85				196	75	
54	Зејтин	"	42225	2	844	50	38968	2	779	36				65	14	
55	Маст без разлике	"	531	30	159	30	562	30	168	60	9	30				
56	Свеће " "	"	9577	2	191	54	10424	2	208	48	16	94				
57	Сода	"	5867	05	293	35	13072	05	653	60	360	25				
58	Кола товарна до 1 тоне	"	40280	20	8056		31996	20	6399	20				1656	80	
59	Од товарног коња	"	4600	10	460		500	10	50					410		
60	Кола дрван. материјала	"	129	1	129		136	1	136		7					
61	Карте за слобод. улаз у варош	"					21	2	42		42					
	Свега						105611	45			89926	99	9416	18	25100	64
	Приход у месецу Марту 1902 год.						89926	99							9416	18
	Мањак у месецу Марту 1902						15684	46							15684	46

КБр. 1149.

1 марта 1902 године, Београд

Из Управе општинске трошарине

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА